

دینداری در بحران کرونا

نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد در دوران کرونا، تغییرات اساسی در بنیان اعتقادات دینی مردم رخ نداده است و برخی مناسک مانند دعا کردن و اهمیت خدا در زندگی بیشتر نیز شده است.

در مورد دعا کردن، نظرسنجی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات در فروردین ۱۳۹۹ نشان می‌دهد میزان «دعا کردن» برای حل و رفع بحران بیشتر شده است. از پاسخگویان خواسته شد میزان موافقت خود با این‌گویه را بیان کنند: «در این شرایط پیش آمده بیشتر از قبل به درگاه خدا دعا می‌کنم». بر اساس نتایج جدول فوق ۶۰.۵ درصد پاسخگویان موافق و تنها ۷.۹ درصد آنان با جمله مذکور مخالف بوده‌اند. ۱۷.۷ درصد افراد پاسخگو نیز در این زمینه نظری بینابین داشته‌اند. زنان نسبت به مردان بیشتر با این گویه - این شرایط پیش آمده بیشتر از قبل به درگاه خدا دعا می‌کنم- موافق‌اند. در بین گروه‌های سنی، افراد بالای ۴۵ سال در قیاس با سایر گروه‌های سنی بیشترین میزان موافقت را در این خصوص داشته‌اند. پاسخگویان بدون تحصیلات دانشگاهی نیز در مقایسه با افراد دارای تحصیلات دانشگاهی بیشتر با تأثیرگذاری مثبت شرایط کنونی بر میزان دعا کردنشان موافق بوده‌اند.

اما با وجود اینکه دعا کردن بیشتر شده است، ایجاد سؤال و برخی «تردیدهای دینی» برای افراد نیز بیشتر شده است. در نظرسنجی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات در سطح کشور با نمونه ۱۲۵۹ نفری در فروردین‌ماه، ۲۵.۵ درصد از افراد گفته‌اند که دچار تردیدها و سؤالاتی شده‌اند. در این نظرسنجی از افراد خواسته شد میزان موافقت یا مخالفت با این جمله را بیان کنند: «مسائل و مشکلاتی که این بیماری ایجاد کرده باعث ایجاد سؤالات اعتقادی جدیدی برایم شده است».

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد ۳۴.۲ درصد پاسخگویان، تأثیر مشکلات ناشی از کرونا بر ایجاد سؤالات جدید اعتقادی را رد کرده‌اند. از سوی دیگر ۲۵.۵ درصد افراد تأیید کرده‌اند که این مسائل و مشکلات باعث ایجاد سؤالات اعتقادی جدیدی برای آن‌ها شده‌اند. ۲۳.۲ درصد پاسخگویان نیز با گویه مذکور نه موافق و نه مخالف هستند. مقایسه صورت گرفته در گروه‌های مختلف نشان می‌دهد ایجاد سؤالات اعتقادی ناشی از مشکلات کرونا در بین افراد بدون تحصیلات دانشگاهی (۳۴.۳ درصد)، بیشتر از افراد دارای تحصیلات دانشگاهی (۲۵.۴ درصد) بوده است.

با وجود اینکه برای برخی افراد، یک سری سؤالات مذهبی بیشتر شده است، اما از اهمیت خداوند در دیدگاه افراد دیندار کاسته نشده است. دیدگاه افراد در مورد اهمیت دین و خدا و در دوران شیوع کرونا، می‌تواند نشانگر سؤالاتی در مورد رابطه بحران کرونا و دینداری مردم باشد. در نظرسنجی ایسپا در اردیبهشت‌ماه با نمونه کشوری ۱۵۶۳ نفری، از افراد پرسیده شده است «در این ایامی که کرونا شیوع پیدا کرده اهمیت دین و خداوند برای شما نسبت به قبل چه تغییری کرده است؟» نتایج پاسخ‌ها در نمودار بعدی نشان می‌دهد که ۴۸.۴ درصد پاسخگویان اظهار داشته‌اند در این ایامی که کرونا شیوع پیدا کرده اهمیت دین و خداوند برای آن‌ها نسبت به قبل تغییری نکرده است. ۴۷ درصد مردم گفته‌اند در ایام کرونا، اهمیت دین و خداوند برای آن‌ها نسبت به قبل بیشتر شده است. فقط ۳.۵ درصد گفته‌اند این اهمیت نسبت به گذشته کمتر شده است. میزان تغییر اهمیت دین و خدا در

دوران کرونا وجود دارد. یعنی اهمیت دین و خدا در دوران کرونا برای زنان در مقایسه با مردان بیشتر از قبل شده است. بیشتر شدن اهمیت دین و خدا نسبت به قبل در میان افراد بالای ۵۰ سال بیشتر از سایر افراد و برای افراد دارای تحصیلات غیردانشگاهی بیشتر از افراد دانشگاهی مشاهده می‌شود.